

Aan de slag met de Democratische Agenda van Wageningen

Tussenstand na 5 bijeenkomsten en

Aan de inwoners, de ambtenaren, de raadsleden, de steunfractieleden en het college van B&W van de gemeente Wageningen

Van het Team Democratie bestaande uit Esther Flens, Karianne Radstake, Patrick Stander, Jan Bart Wilschut en Henrike van de Kraats

Onder Portefeuillehouder G. Van Rumund

Datum 11 september 2019

In overeenstemming met de opinienotitie van 4 maart 2019 treft u hieronder de bevindingen aan van het Team Democratie over de afgelopen 6 maanden.

Verbindende aanpak

Op 4 maart 2019 heeft de gemeenteraad de opinienotitie over de Democratische Agenda besproken. Uit het gesprek kwam naar voren dat het doel is meer samenhang te brengen in de dingen die de raad, het college en de organisatie doen op het gebied van democratische vernieuwing. Samen met de inwoners, ondernemers en organisaties willen we meer verbinden door van elkaar te leren, elkaar te inspireren en motiveren om zo integraal te initiëren en innoveren.

Doelstelling: in de huidige raadsperiode instrumenten te ontwikkelen, experimenten te doen en processen vorm te geven opdat Wageningse beleid in de toekomst wordt vormgegeven in samenspraak met alle betrokkenen en met de kennis en kunde uit de stad. Dit samenspel begint bij het formuleren van de probleemanalyse – het verwerven van inzicht - en vervolgt met een gezamenlijke zoektocht naar oplossingen – het creëren van uitzicht – en tot slot het schetsen van het proces dat nodig is om daar te komen.

Wat is er gebeurd?

Volgens planning, en om aan bovengenoemd doel te voldoen, zijn er 5 bijeenkomsten geweest met inwoners, politici en medewerkers.

Uitgenodigd werden telkens alle raadsleden via de raadsinformatiebrief, het college van B&W, inwoners (gestart met de geïnterviewde inwoners uit het gesprek met de stad), adviesraden, medewerkers en plaatselijke pers. Projectleiders werden naar gelang het onderwerp als sprekers uitgenodigd. De uitnodigingen verschenen op de website van de gemeente en in de Stad Wageningen.

Na de bijeenkomsten ontvingen de deelnemers een kort verslag.

De raad van de gemeente Wageningen heeft op diverse momenten zijn betrokkenheid getoond zowel in de bijeenkomsten als daarbuiten. Zijn input en de wisselwerking met aanwezige inwoners draagt positief bij aan doel en doelstellingen, daarnaast gaf het een

mooie boost in de tafelgesprekken en bleek dat inwoners aanwezigheid van raadsleden bijzonder waardeerden. De afstand werd letterlijk en figuurlijk kleiner .
Apart van deze geplande bijeenkomsten heeft er in juni ook nog een speciale bijeenkomst met alleen projectleiders plaatsgevonden.

Wat stond op de agenda?

Op **4 maart** werd gestart met een rondje onder de aanwezigen met de vragen
Waarom bent u gekomen en wat verwacht u?

Burgemeester van Rumund heette als trekker iedereen welkom en lichtte het belang toe.
Vervolgens stelden de teamleden van het team Democratie zich voor door een aantal vragen te beantwoorden.

Daarna waren er **tafelgesprekken** aan de hand van de volgende vragen.

Heeft u ideeën om op effectieve wijze de zeggenschap te versterken/de democratische vernieuwing nog meer te versterken?

Wat moet er vernieuwd worden?

Wat moet er echt veranderen in de Wageningse democratie?

Hoe bereiken we inwoners die (nog) niet in beeld zijn?

Vervolgens was er een gesprek met **projectleider Riekie van Olderen** over het **Olympiaplein**. Zij heeft het proces met de omgeving toegelicht en zette de aanwezigen ook met een belangrijke vraag aan het werk.

Hoe houden we, met dit 10 jarenplan, het enthousiasme erin?

Wat viel ons op?

De deelnemers deden enthousiast mee. Iedereen durfde zijn zegje te doen en de tafelgesprekken verliepen levendig. Kritiek, waardering, ideeën alles kwam langs.

Belangrijk punten voor ons doel zijn/ waarde wordt gehecht aan:

- **Taalgebruik moet beter aansluiten bij inwoners**
- **Betere informatievoorziening & toegankelijkheid**
- **Meer naar buiten treden met burgerinitiatieven**
- **Meer aansluiten vanuit wensen bewoners**
- **Zeggenschap in eigen wijk geven, meepraten en meebeslissen.**
- **persoonlijke benadering/ in gesprek gaan/aanvliegen vanuit wie het aangaat!**
- **Opvolging/terugkoppeling geven**
- **Themabijeenkomsten in de wijken geven**
- **Benader mensen vanuit bestaande structuren (organisaties, belangengroepen)ander mensen**
- **Betrek inwoners al bij ontwerpfase**

Op **17 april** werd eerst teruggekeken op de bijeenkomst van 4 maart.

Plenair werd het doel van Wat Wageningen Wil besproken en daarna waren er weer tafelgesprekken over de volgende onderwerpen:

Waarde van Burgerpanel

Zeggenschap, verdieping van dit vraagstuk

Of en hoe we meer mensen moeten betrekken.

Tutku Yuksel van Thuis Wageningen deelde haar ervaringen uit de praktijk met de aanwezigen.

Belangrijk punten voor ons doel zijn/ waarde wordt gehecht aan:

- De aanwezigen geven aan dat het gevoel over de eerste bijeenkomst goed is
- De burgemeester is blij met wat er al gebeurt. Als een van de uitdagingen ziet hij: hoe haal je op wat er leeft en hoe brengen we daar nuance in.
- De burgemeester vindt deze denktank situatie prikkelend werken; een goede manier om te toetsen en te leren. Als voorbeeld stelde hij de bezuinigingsopgave van de gemeente. Hoe kun je dan bij de bevolking ideeën ophalen?
- Samengevat doel uit de discussie: We moeten beter worden in het betrekken van en luisteren naar inwoners.
- De doelstelling: kom tot een aantal projecten. We willen aan de slag om te leren en dat het dan beter wordt.
- Een lid van de jongerenraad viel op dat er naast aanwezigen uit (advies)raden ook aardig wat onafhankelijken aanwezig zijn.
- De terugkoppeling moet beter
- Doe wat je zegt en zeg wat je doet
- Stimuleer zeggenschap
- Houdt zorgvuldig contact met inwoners op alle fronten (Vb 2 maanden kapotte lamp)
- Het is ook leuk daar heen te gaan waar de mensen zijn
- Wijs contactpersonen in wijken aan.
- Het fysieke blijft belangrijk om mensen te betrekken
- Het blijkt lastig een idee op de juiste plek te krijgen
- De menselijke match blijkt heel belangrijk, dan gaat het stromen.
- De burgemeester weet nog dat het adopteren van initiatieven erg hielp in een vorige raadsperiode.
- Als een idee niet past, ook terugkoppelen, en mogelijk doorverwijzen naar een andere instantie.
- Intern moet de organisatie zich afvragen hoe om te gaan met inwoners met betrekking tot reactiesnelheid en uitleg.
- Er is zorg over het betrekken van inwoners met een andere culturele achtergrond.

Op **22 mei** volgde ook weer eerst een terugblik op de vorige meeting.

Op de agenda stond het doel en de aanscherping daarvan

- We moeten beter worden in het betrekken van en luisteren naar inwoners
- We willen aan de slag om te leren dat het beter wordt
- Door te doen kunnen we sterker worden.

We werken aan logboek waarin de verslagen terug te lezen zijn en waar we ons richten op een indeling in vier categorieën.

1. Houding en gedrag
2. Processen
3. Instrumenten
4. Voorbeelden/inspiratie

Sanne Meelker projectleider Warmtevisie vertelt over dit project . De transitie gaat wijkgewijs. De visie wordt opgesteld met inwoners en partners
Dilemma: Wijken kennen geen vertegenwoordiging. Hoe zorg je er nu voor dat je de mensen bereikt en enthousiast krijgt en hoe zorg je voor een soort van vertegenwoordiging?

Daarna gaf **raadslid Monique Heger** (ChristenUnie) haar kijk weer op democratische vernieuwing.

Voor de tafelgesprekken had zij de volgende vragen

Hebben we hier wel democratische vernieuwing nodig? Waarom is een deel van de bevolking ontevreden? Voor haar is democratische vernieuwing vooral verbetering van de huidige processen.

Belangrijk punten voor ons doel zijn/waarde wordt gehecht aan:

- **Vindplaatsen van bewoners zijn o.a. Scholen, supermarkt, kinderopvang, sportclubs, buurtverenigingen**
- **Persoonlijk contact werkt het beste**
- **Belang van ambassadeurs: voor goede info, reële verwachtingen en ondersteuning.**
- **1 ambassadeur per wijk is te kwetsbaar, probeer een groepje te krijgen**
- **Den ook aan andere kanalen, sociale media etc.**
- **Startpunt inzetten**
- **Bij uitnodiging voor een bijeenkomst: neem iemand mee**
- **Let op de taal!!!!**
- **Telkens komt het belang van taal als zeer belangrijk naar voren. Deelname van de organisatie aan klare taal is van groot belang.**

Op **19 juni** vraagt Jan Bart Wilschut als eerste wat de aanwezigen interessant vinden aan deze bijeenkomsten.

- Interessant om met elkaar vraagstukken van verschillende kanten te bekijken
- Democratische vernieuwing is heel belangrijk, samen aan de slag
- De variëteit van dit gezelschap
- Met name geïnteresseerd in de stap van denken naar doen en de verschillende invalshoeken.

Na de zomer gaan we ook meer van denken naar doen. Bij voorbeeld met projecten aan de slag. Meer aandacht voor klare taal en hoe inwoners te betrekken bij die projecten, etc.

Projectleiders Bas Martens en Kristine Durkz presenteren het project “**aandacht voor kwaliteit van leven**”.

Raadslid Laura Kaper (D66) vertelt hoe de raad **belangrijke dossiers** aan de hand van een stappenplan gaat behandelen.

Belangrijk punten voor ons doel zijn/waarde wordt gehecht aan:

- **Moet het geen ambtelijke vernieuwing heten als het om klare taal gaat?**
- **Aandacht voor kwaliteit van leven: beter om dit niet alleen bij Startpunt te gebruiken.**

- Ten aanzien van de A-dossiers bekijkt de raad waar de mogelijkheid tot participatie zit. Klare taal is daarbij heel belangrijk. Beelden kunnen daarbij ondersteunen (website 'schets aan de stad').
- De raad wil aan de slag met projecten van verschillende omvang. Participatie kan ook gaan om een deel van het proces.
- De aanwezigen zijn het eens over de inzet van een stroomschema over welke communicatiemiddelen bij welke doelgroep.
- Jan Bart geeft aan dat we de zomer gaan gebruiken voor een concreter plan.

Op Hieronder treft u in **Onze aanpak** de voorstellen ten aanzien van de aanpak (de verwerking van de evaluatie) weer.

Op **4 september** doet Jan Bart Wilschut eerst een rondje met de vraag waarom mensen hier zijn.

- 'het stond in het krantje'
- 'Democratische vernieuwing gaat erg over beslissingsbevoegdheden. Ik ben teleurgesteld'
- 'leuk om hier te werken in deze leuke dynamische stad'
- 'Geïnteresseerd'
- 'Ik ben benieuwd wat het oplevert'

Karianne Radstake van het team Democratie vertelt over het mogelijke vervolg van democratische vernieuwing. Zij vraagt nog om nieuwe ideeën voor vernieuwing. Hieronder treft u in **Onze aanpak** de voorstellen ten aanzien van de aanpak (de verwerking van de evaluatie) weer.

Projectleider Belinda presenteert de Omgevingswet. En legt de aanwezigen een paar belangrijke vragen voor.

Belangrijk punten voor ons doel zijn/waarde wordt gehecht aan:

- **Concrete voorstellen**
- **Er gebeurt al veel moois/goeds op het gebied van democratische vernieuwing, maar wij communiceren dat niet (genoeg). Werken aan zichtbaarheid.**
- **We moeten het hebben over wat democratische vernieuwing precies betekent.**
- **Van Samen Wageningen kunnen we veel leren.**
- **Verleggen beslissingsbevoegdheden bekijken**
- **Klare taal is al lang onder de aandacht, waarom komt het niet van de grond?**
- **Bestaande democratiseringsinitiatieven als politieke avonden met nieuwe vorm van burgerinspraak zijn niet meegenomen of geëvalueerd!**
- **Scherp blijven brengt resultaten**
- **Verwachtingsmanagement van deze bijeenkomsten.**
- **Bij het verleggen van beslissingen denken aan kleine behapbare stukken, doelen, faciliteren van initiatieven, afspraken nakomen, kaderen, ervaringen en deskundigheid van bewoners serieus nemen.**
- **Probleemanalyse ontbreekt (geen o-meting)**

Wat gaan we de komende periode doen?

- Doorgaan met de bijeenkomsten
- Concreter aan de slag

- Ambtelijke organisatie beter aan laten sluiten en informeren met betrekking tot houding en gedrag, processen en instrumenten. Het belang voor de organisatie is heel erg groot(Interne communicatie en borging).
- Klare Taal is een must in de benadering van onze inwoners en collega's. Delen van best practices (Communicatie).
- De A-dossiers een prominente rol geven in de bijeenkomsten. Vanuit een project experimenteren. De projectleidersbijeenkomst van 19 juni gaf aan dat daar behoefte aan is en dat iedereen met gelijkwaardige vragen/dilemma's zit. M.n.: Hoe bereiken we de doelgroepen? Projectleiders onderschrijven de onderlinge, gezamenlijke en afzonderlijke belangen van uitwisseling.
- Het mooie van de projectleiders en A-dossiers is dat er zoveel kennis van elkaar te gebruiken is. Een betere samenwerking zal tijd en geld kunnen besparen.
- Meer aandacht voor co-creatie. Voorbeelden zijn Right to Challenge, burgerpanel etc.
- Rol van de lokale media vergroten/intensiveren.

Onze aanpak

De afgelopen maanden hebben we in de 5 bijeenkomsten veel bruikbare input van inwoners, college- en raadsleden mogen ontvangen. Veel van wat we daar hebben opgehaald scherpt ons op het proces van burgerparticipatie: wat doen we goed en wat kan beter. Onze voorstellen gaan voornamelijk over dit spoor. Daarnaast is er behoefte om het thema democratische vernieuwing nog eens stevig te doorgronden met elkaar. Verder blijkt ook dat Wageningen voor wat betreft communicatie ook een slag in de zichtbaarheid moet maken. Zodoende komen we tot het volgende voorstel.

1. We zetten de denktankbijeenkomsten tot einde van het jaar voort om daarna met een evaluatie te komen met voorstellen omtrent voortzetting.

Verdiepingsslag in de praktijk

2. Aan de slag met Klare Taal. We selecteren in overleg met de projectleiders van de gemeente een project of dossier – bijvoorbeeld op het gebied van de Wmo – en gaan zowel in- als extern met een groep aan de slag om alle taaluitingen – van telefoongesprekken tot formele besluiten en van tafelgesprekken tot nieuwsbrieven – met elkaar te analyseren. Door te praten waar verbeteringen nodig zijn en vooral ook hoe we die dan weer in de praktijk van alledag kunnen implementeren. Vanuit de ambtelijke organisatie wordt gekeken wie dit project kan trekken en de denktank blijft betrokken als sparringpartner en platform om voortgang te delen.
3. Aan de slag met digitale participatie . Er is een werkgroep samengesteld die gaat bekijken wat de mogelijkheden op dit gebied zijn.
4. Houding en gedrag van de ambtelijke organisatie in relatie tot burgerinitiatieven. We koppelen dit aan een A-dossier na overleg met de projectleiders.

5. De lessen die we leren van 'Samen Wageningen' nemen we naar een volgend project om de PDCA cyclus vast te houden.

6. Er wordt op 2 oktober een voorbereidingsbijeenkomst gehouden, met inwoner, raad, adviesorganen, ambtenaren en college, om scherp te krijgen wat we verstaan onder democratische vernieuwing. **Samen gaan we daarin de brede bijeenkomst van 6 november voorbereiden aan de hand van de vraag wat is er nodig om deze bijeenkomst goed in te richten (sprekers, onderwerpen, methodes) om de democratische vernieuwing in Wageningen richting te geven.** wat we al doen en wat nog meer of anders kan met dit thema. Dit met aandacht voor o.a. het thema verleggen van beslissingsbevoegdheid.

Belangrijk is dat zoveel mogelijk inwoners, ambtenaren, raads- , college- en fractieleden aanwezig zijn, omdat de input van ieder van groot belang is. Streven is minimaal 1 aanwezige per fractie/politieke partij.